

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

2014 /2015 – ORSZÁGOS DÖNTŐ

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Az első esetben az item betűjelét karikázza be, második esetben húzza át!

1. Válaszolj a kérdésekre! a) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt Amália</i> b) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i>	a	Nem megoldott feladatelem.
	b	Megoldott feladatelem.
	1/2	Egy feladatelem megoldott a kettőből.

Egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

A teszt eredménye, vagyis a versenyző teljesítménye az összes jól megoldott feladatelem (item) számával lesz egyenlő.

1. feladat

a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)
h	h	i	i	h	i	h	i

összesen 8 pont

2. feladat

2.1.

a)		B	A	R	B	A	R	O	S	S	A		F	R	I	G	Y	E	S
b)	B	Ö	L	C	S		J	A	R	O	S	Z	L	Á	V				
c)											O	S							
d)											R	C	I						
e)											S	A	U						
f)											Z	S	I	N					
g)											Á	L	M	O	S				
h)											G	Á	L	É					
i)											É	Z	S	M	A				
j)											P	I	L	I	S				
k)	H	O	N	A	L	A	P				Í	T	Ó						
l)											T	U	S						
m)											Ó	P	E	C	S	É	T		

n)

2.2. I. (Szent) Istvánról

összesen 15 pont

3. feladat

3.1.

A	I	R	Á	L	L	E	C	N	A	K
S	Z	O	L	G	A	B	Í	R	Ó	R
S	S	N	E	I	V	R	E	S	A	O
P	O	G	Á	N	Y	G	E	S	T	A
T	V	Á	R	L	H	O	S	P	E	S
H	I	T	E	L	E	S	H	E	L	Y

- a) kancellária: okleveleket kiállító hivatal vagy írásbeli ügyintézésrel foglalkozó (állami) hivatal (III. Béla)
b) szolgabíró: a vármegye nemesi által választott bíró (a 13. századtól) vagy a nemesi vármegye (nemesi származású) bírja (hivatalnok)
c) serviens: szerény földbirtokkal rendelkező, csak a királynak alárendelt szabad jogállású személy
d) pogány: nem egyistenhívő vagy nem keresztény (ember)
e) gesta: középkori történetírói mű(faj), amely a történeti tényeket szabadon kezeli (a szó jelentése: „viselt dolgok”)
f) vár: védelmi célból épített erőd vagy megerősített épület, épületcsoport
g) hospes: (a túlnépesedett Európából) kiváltságokért, szabad földterületekért hazánkba vándorolt parasztok és polgárok (telepések) (a szó jelentése: vendég)
h) hiteleshely: kolostorokban és püspöki székhelyeken (káptalanokban) működő, oklevelek kiállításával és hitelesítésével foglalkozó hivatal.

a)-h) *itemek: Felcserélhetőek.*

Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható.

3.2.

- i) Géza fejedelem felesége

összesen 9 pont

4. feladat

- a) Szent Margit D
b) Szent Ferenc B
c) Szent Benedek A
d) Szent Domonkos F
e) Szent Erzsébet E

összesen 5 pont

5. feladat

- a) Szabolcsi földvár
b) Szabolcsi földvár betűjele: C
c) Gyulafehérvári székesegyház
d) Gyulafehérvári székesegyház betűjele: B
e) Székesfehérvár
f) Székesfehérvár betűjele: G
g) Bács
h) Bács betűjele: D
i) Boldogkő (vára)
j) Boldogkő betűjele: F
k) Eperjes
l) Eperjes betűjele: A

összesen 12 pont

7. feladat

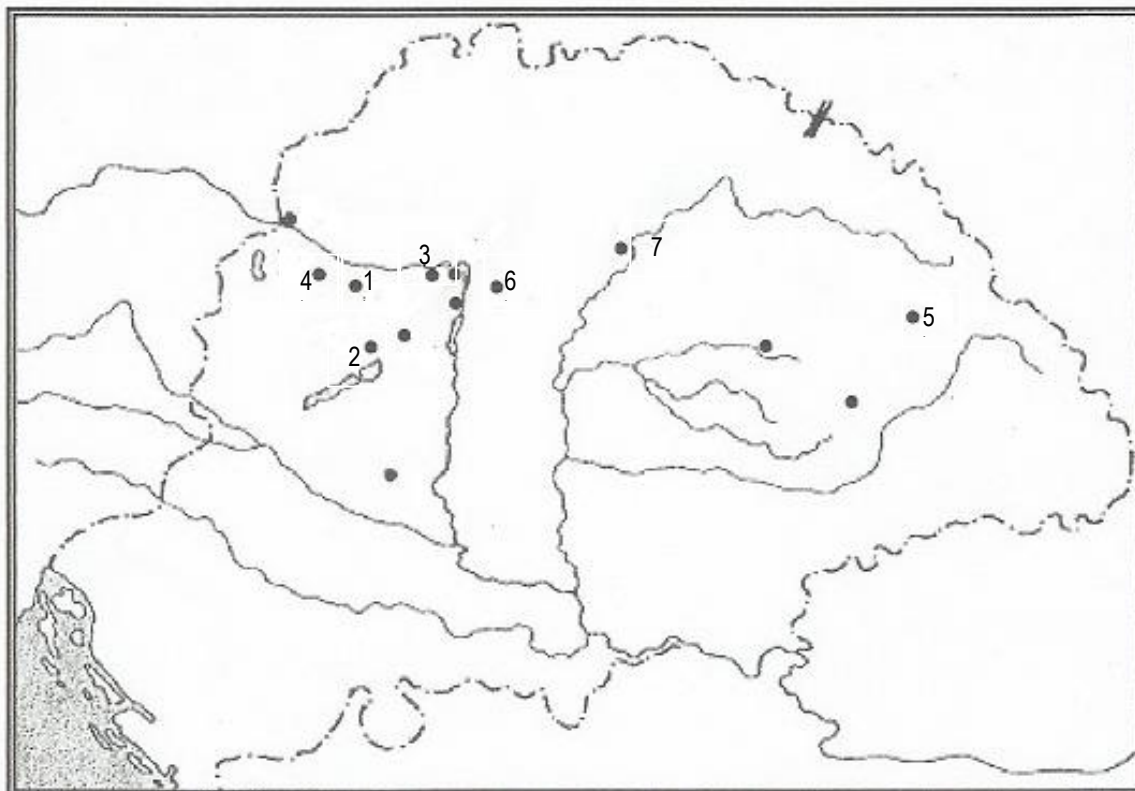
7.1.

Helyszín	Esemény évszámmal
a) Pannonhalma	Az első bencés monostor alapítása (996) vagy Szent István kiadja a monostor kiváltságait tartalmazó oklevelet. (1001) vagy A pannonhalmi templom és/vagy monostor felszentelése (1001)
b) Veszprém	I. István (német lovagok segítségével) legyőzi Koppányt. (997)
c) Esztergom	István koronázásának (feltételezett) helyszíne. (1000 vagy 1001)
d) Ménfő	Orseolo Péter (és III. Henrik) seregei legyőzik Aba Sámuelét. (1044)
e) Kerlés	László (és Salamon és Géza) legyőzi a besenyőket (a krónikák szerint a kunokat.) vagy László megmenti a magyar lányt. (1068)
f) Mogyoród	László és/vagy Géza (hercegek) legyőzik Salamont. (1074)
g) Muhi	Batu kán győzelme IV. Béla felett. (1241 vagy 1241. április 11.)

a)-g) ítemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható, de a válasznak tartalmaznia kell évszámot.

7.2.

- h) 1) Pannonhalma jelölése
- i) 2) Veszprém jelölése
- j) 3) Esztergom jelölése
- k) 4) Ménfő jelölése
- l) 5) Kerlés jelölése
- m) 6) Mogyoród jelölése
- n) 7) Muhi jelölése

összesen 14 pont

8. feladat (Esszé)

Kötelező elemek:

- Térben elhelyezi a versenyző a témát: Magyarország vagy Magyar Királyság
- Időben elhelyezi a versenyző a témát: 1000-1301
- Megszerkesztettség (a bekezdések jelöltek.)
- Helyesírás (nincs durva helyesírási hiba, a hibák száma legfeljebb 4-5 db.)

Forráshasználat és következtetések levonása:

- A nyugati keresztény kultúra első terjesztői külföldi szerzetesek voltak.
- A kereszténység felvétele együtt járt a latin nyelvű írásbeliség és szertartás elterjedésével.
- A legnagyobb kolostorokban iskolák létesültek (az első iskola Pannonhalmán).
- A pannonhalmi könyvtár a 11. század végén már európai jelentőségű volt.
- Az új rend kialakításában és az egyházszervezésben fontos szerepe volt Szent István (1000 v. 1001-1038) két törvénykönyvének (pl. 10 falu 1 templomot építsen, vasárnapi istentisztelet vagy az érsekségek, püspökségek létrehozása).
- A tihanyi apátság latin nyelvű alapítólevele (1055) 58 magyar szót és egy hosszabb magyar nyelvű összefüggő szövegrészt tartalmaz (Fehérvárra menő hadi útra).
- Az első összefüggő magyar nyelvemlékünk, a Halotti beszéd és könyörgés(1200 körül) a Pray-kódexben maradt ránk.
- Az első történetírói munka Anonymus Gesta Hungaroruma volt.
- Az Árpád-ház szentjeinek életét legendák őrizték meg (pl. Szent Gellért legendája)
- A kor meghatározó építészeti stílusa a román stílus (pl. feldebrői atemplom).
- A 13. század a nemzeti monostorainak legszebb példája a jáki templom.
- A világi épületek közül kiemelkedik az esztergomi királyi palota.

Lehetséges tartalmi elemek:

- I. László (1077-1095) és Könyves Kálmán (1095-1116) folytatta I. István törvénykező munkáját.
- Legelső történetírónk nevét nem ismerjük, csak annyit árul el magáról, hogy P. mester vagy „Béla király jegyzője”.
- Anonymus feltehetőleg III. Béla király jegyzője volt.
- Kézai Simon IV. Kun László udvari történetírója volt (Gesta Hungarorum vagy egyéb helyes cím megjelenítése).
- Az első fennmaradt magyar vers, az Ómagyar Mária-siralom 1300 körül keletkezett.
- A román stílus legfontosabb jellemzői: vastag, zömök falak, keskeny ablakok, félkörív, bazilikás elrendezésű háromhajós templom (legalább 3 jellemző).

Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható.

Egyéb helyes válaszlehetőségekre példák:

- A keresztény kultúra alapműve a Biblia.
- A pogány kultúra visszaszorítása (pl. Gyula, Ajtony, Vata, Vata fia, János).
- Az első szerzetesrend a bencés (pl. Pannonhalma, Tihany).
- Egyéb szerzetesrendek (pl. premontrei – Váradhegyfok; ciszterci – Zirc) megtelepedése.
- Szerzetesek kulturális feladatai (pl. kódexmásolás, tanítás) és reguláik.
- 1083: szentté avatások (I. István, Imre és Gellért).
- István, Gellért, Szent László vagy Szent Margit legendák vagy az Intelem említése.
- Középkori műfajok: legenda, gesta, zsoltár, intelem, himnusz stb.
- Építészeti emlékek: várak (kővárak: pl. Buda, Visegrád), templomok, kolostorok, monostorok, egyéb világi építmények
- Az írástudatlanok számára a képek, festmények és szobrok jelentik a kulturális hagyomány átörökítését.
- Az Árpád-korban keletkezett egyéb alkotás megnevezése: pl. koronázási jelvények, Szent László herma, Kolozsvári testvérek szobrai stb.

összesen 22 pont

Elérhető maximális pontszám: 100 pont